

NR 66/2015

**OPINIE O ZWIĄZKACH ZAWODOWYCH
I PROTESTACH GÓRNIKÓW**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 9 stycznia 2015 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W sondażu przeprowadzonym w marcu¹ sprawdzaliśmy, jak Polacy postrzegają działalność związków zawodowych, a także jak oceniają tegoroczną akcję protestacyjną górników. Interesowało nas również, jaka jest obecnie skala przynależności do związków zawodowych, którą monitorujemy niemal od początku lat dziewięćdziesiątych.

CZŁONKOSTWO

Członkostwo w związkach zawodowych jest w Polsce marginalne – deklaruje je co szesnasty dorosły (6%), tj. co dziewiąty pracownik najemny (11%). Większość z nich należy do związków wchodzących w skład dużych organizacji, przede wszystkim NSZZ „Solidarność” i OPZZ, nieliczni zaś są w związkach niezrzeszonych².

Tabela 1

Członkostwo w związkach zawodowych	Deklaracje	
	ogółu badanych	pracowników najemnych (N=487)
	w procentach	
Ogółem	6	11
w tym:		
– NSZZ „Solidarność”	2	4
– związki zrzeszone w Ogólnopolskim Porozumieniu Związków Zawodowych	2	4
– związki zrzeszone w Forum Związków Zawodowych	1	1
– inne związki	1	1

¹ Badanie przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 11–18 marca 2015 roku na liczącej 1052 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Respondenci, którzy zadeklarowali przynależność do innych niż wymienione związków, zostali poproszeni o podanie nazw tych organizacji. Niektóre ze związków wymienianych jako „inne” są w rzeczywistości zrzeszone w OPZZ lub FZZ, o czym badani mogli nie wiedzieć. Od badania zrealizowanego w 2012 roku takie wskazania są zaliczane do odpowiednich kategorii.

Od początku lat 90. obserwujemy w Polsce dramatyczny spadek uzwiązkowienia. Wówczas do związków zawodowych należał niemal co piąty Polak. W ciągu kilku kolejnych lat liczba ta zmniejszyła się niemal o połowę, a w ubiegłej dekadzie nie przekraczała 9%. Od 2006 roku odsetek związkowców pozostaje na względnie stabilnym, niskim poziomie (5%–7%).

Tabela 2

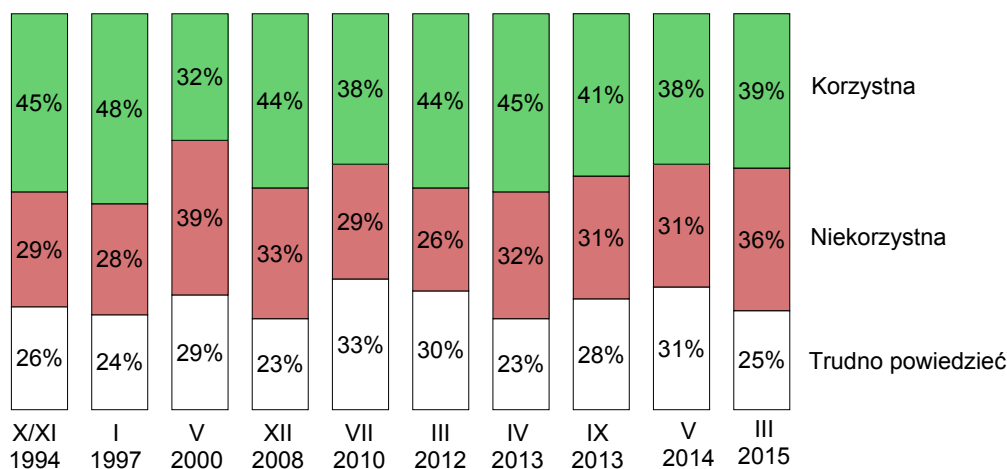
Deklarowane członkostwo w związkach zawodowych	Wskazania respondentów według terminów badań																				
	IV '91	VI '92	XII '93	III '94	IX '95	VI '96	III '99	V '00	VII '01	VII '02	X '03	IX '04	IX '05	II '06	XI '07	XII '08	VII '10	III '12	IV '13	V '14	III '15
	w procentach																				
Ogółem	19	16	10	14	11	11	11	9	8	6	8	8	9	7	6	6	7	6	5	6	6
w tym:																					
– NSZZ „Solidarność”	10	6	5	5	6	5	5	4	3	2	3	3	3	3	2	2	3	2	1	2	2
– związki zrzeszone w OPZZ	6	6	3	5	3	3	3	3	2	2	2	2	2	1	2	1	1	2	2	2	2
– związki skupione w Forum Związków Zawodowych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
– inne związki	3	4	2	4	2	3	3	2	3	2	2	2	3	2	2	2	2	1	0	1	1

Związkowcami są równie często kobiety (11%), jak i mężczyźni (10%). Członkostwo w związkach zawodowych jest częstsze niż przeciętnie wśród pracowników starszych: mających od 45 do 54 lat (18%), a zwłaszcza od 55 do 64 lat (23%), mieszkających w miastach do 20 tys. ludności (18%), zatrudnionych w przedsiębiorstwach państwowych i instytucjach publicznych (22%), przedstawicieli średniego personelu i techników (24%), a także kadry kierowniczej i specjalistów z wyższym wykształceniem (15%).

OCENA DZIAŁALNOŚCI

Postrzeganie działalności związków zawodowych w Polsce jest zróżnicowane. Niemal dwie piąte badanych (39%) sądzi, że jest ona korzystna dla kraju, przeciwnego zdania jest ponad jedna trzecia (36%), natomiast pozostali (25%) nie mają sprecyzowanej opinii w tej kwestii. W ciągu ostatniego roku odsetek respondentów dobrze oceniających działalność związków zawodowych w zasadzie się nie zmienił, ale wzrosła grupa tych, którzy krytycznie postrzegają jej skutki dla kraju (o 5 punktów procentowych).

RYS. 1. CZY, OGÓLNIŃE RZECZ BIORĄC, OBECNA DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH JEST DLA KRAJU KORZYSTNA CZY TEŻ NIEKORZYSTNA?

Działalność związków zawodowych zauważalnie częściej jako korzystną dla kraju niż niekorzystną postrzegają osoby mające wykształcenie zasadnicze zawodowe, mieszkańcy wsi, robotnicy niewykwalifikowani, natomiast wyraźną przewagę opinii krytycznych odnotowujemy wśród mieszkańców dużych i największych aglomeracji, respondentów mających wyższe wykształcenie, przedstawicieli kadry kierowniczej i specjalistów z wyższym wykształceniem oraz pracowników administracyjno-biurowych. Stosunek do związków zawodowych różnicują również poglądy polityczne oraz zaangażowanie w praktyki religijne. Pozytywnie odnoszą się do nich na ogół ci, którzy uczestniczą w praktykach religijnych przynajmniej raz w tygodniu, a także ankietowani o prawicowych poglądach politycznych, natomiast przeważnie negatywnie oceniają je badani niebiorący udziału w praktykach religijnych oraz identyfikujący się z lewicą.

W potencjalnych elektoratach partyjnych aktywność związków zawodowych jako dobrą dla kraju określają przede wszystkim zwolennicy PiS (wraz z Solidarną Polską, Polską Razem i Prawicą RP), natomiast przeciwnego zdania są najczęściej wyborcy PO.

Tabela 3

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Czy, ogólnie rzecz biorąc, obecna działalność związków zawodowych jest dla kraju korzystna czy też niekorzystna?		
	Korzystna	Niekorzystna	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS (wraz z Solidarną Polską, Polską Razem i Prawicą RP)	60	22	18
SLD*	50	32	18
PSL*	42	42	16
PO	34	50	16
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	40	34	26
Niezamierzający głosować	29	34	37

* Dane dotyczące tych partii należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką liczbę ich zwolenników w badanej próbie

Wprawdzie nadal największa część badanych (46%) postrzega związki zawodowe jako mało efektywne w obronie interesów pracowniczych, jednak od poprzedniego pomiaru (przeprowadzonego rok temu) grupa ta zmniejszyła się o 9 punktów procentowych, natomiast wzrosła liczba osób przekonanych o ich skuteczności (o 8 punktów, do 35%). Można przypuszczać, że na poprawę oceny skuteczności związków zawodowych wpłynęły protesty górników i będące ich konsekwencją porozumienie zawarte z rządem.

Tabela 4

Czy, Pana(i) zdaniem, związki zawodowe w Polsce bronią interesów pracowniczych na ogół skutecznie czy też nieskutecznie?	Wskazania respondentów według terminów badań											
	III 1999	V 2000	VII 2001	VII 2002	XI 2007	XII 2008	VII 2010	III 2012	IV 2013	IX 2013	V 2014	III 2015
	w procentach											
Zdecydowanie skutecznie	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	2	3
Raczej skutecznie	22	14	12	14	23	31	24	28	27	24	25	32
Raczej nieskutecznie	40	44	39	39	38	38	39	36	45	41	40	33
Zdecydowanie nieskutecznie	23	22	35	30	12	11	13	12	12	14	15	13
Trudno powiedzieć	14	19	13	15	26	18	22	23	15	20	18	19

Przekonanie o wysokiej efektywności związków zawodowych przeważa nad niską oceną ich skuteczności wśród kadry kierowniczej i specjalistów z wyższym wykształceniem, prywatnych przedsiębiorców, a także osób o prawicowych poglądach politycznych oraz praktykujących religijnie przynajmniej raz w tygodniu. Z kolei sceptycznemu odbiorowi ich

działalności wyraźnie sprzyja orientacja lewicowa, brak zaangażowania religijnego i zła sytuacja materialna. Opinie pracowników najemnych nie różnią się pod tym względem znacząco od opinii ogółu społeczeństwa. Natomiast sami związkowcy są w tej kwestii podzieleni – połowa z nich uważa działalność związków za efektywną, a połowa – za nieskuteczną.

Tabela 5

Czy, Pana(i) zdaniem, związki zawodowe w Polsce bronią interesów pracowniczych na ogół skutecznie czy też nieskutecznie?	Wskazania		
	ogółu badanych	pracowników najemnych	członków związków zawodowych
	w procentach		
Skutecznie	35	38	47
Nieskutecznie	46	46	48
Trudno powiedzieć	19	16	5

Niemal połowa badanych (46%) uważa, że związki zawodowe mają w Polsce zbyt mały wpływ na decyzje władz, natomiast blisko jedna piąta (18%) – że jest on zbyt duży. Co szósty respondent (16%) określa go jako odpowiedni, tzn. taki, jaki mieć powinny. Od maja ubiegłego roku zauważalnie zwiększyła się grupa osób określających polityczny wpływ związków zawodowych jako zbyt duży (o 8 punktów procentowych) i w takim samym stopniu ubyło badanych wyrażających opinię przeciwną (o 8 punktów).

Tabela 6

Czy, Pana(i) zdaniem, związki zawodowe mają obecnie zbyt duży, wystarczający czy też zbyt mały wpływ na decyzje władz w naszym kraju?	Wskazania respondentów według terminów badań														
	VI 1993	XII 1993	III 1999	XII 1999	V 2000	VII 2001	VII 2002	XI 2007	XII 2008	VII 2010	III 2012	IV 2013	IX 2013	V 2014	III 2015
	w procentach														
Zbyt duży	15	9	21	20	13	10	12	7	16	12	11	8	12	10	18
Taki, jaki powinny mieć	17	20	14	19	13	8	10	17	22	15	15	14	13	15	16
Zbyt mały	56	52	49	42	52	65	59	49	44	49	51	61	57	54	46
Trudno powiedzieć	12	19	16	20	22	17	19	27	18	24	23	17	19	21	20

Można zauważyć, że związkowcy częściej niż pozostali badani mają wyrobione oczekiwania co do siły politycznego oddziaływania związków zawodowych. Częściej od innych określają wpływ związków na tę sferę jako zbyt mały albo odpowiedni, natomiast rzadziej – jako nadmierny.

Tabela 7

Czy, Pana(i) zdaniem, związki zawodowe mają obecnie zbyt duży, wystarczający czy też zbyt mały wpływ na decyzje władz w naszym kraju?	Wskazania		
	ogółu badanych	pracowników najemnych	członków związków zawodowych
	w procentach		
Zbyt duży	18	23	16
Taki, jaki powinny mieć	16	16	23
Zbyt mały	46	44	56
Trudno powiedzieć	20	17	5

Przekonanie, że związki zawodowe mają zbyt duży wpływ na decyzje władz w Polsce, przeważa nad opinią przeciwną wśród badanych najlepiej wykształconych, mieszkańców największych aglomeracji, uzyskujących najwyższe dochody *per capita*, członków kadry kierowniczej i specjalistów z wyższym wykształceniem. Ponadto jest ono stosunkowo częste wśród respondentów nieuczestniczących w praktykach religijnych, deklarujących lewicowe poglądy polityczne, pracowników administracyjno-biurowych, średniego personelu i techników oraz prywatnych przedsiębiorców. Z kolei o niedostatecznej roli związków zawodowych w tym względzie najczęściej mówią ankietowani mający wykształcenie zasadnicze zawodowe, rolnicy i pracownicy usług oraz badani uzyskujący najniższe dochody.

We wszystkich analizowanych elektoratach partyjnych, z wyjątkiem wyborców PO, wśród których zdania są podzielone, przeważają osoby twierdzące, że obecnie siła oddziaływania związków zawodowych na decyzje polityczne władz w naszym kraju jest zbyt mała. Ich niewystarczający wpływ na te decyzje najczęściej podkreślają sympatycy PiS (wraz z Solidarną Polską, Polską Razem i Prawicą RP), a także PSL.

Tabela 8

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Czy, Pana(i) zdaniem, związki zawodowe mają obecnie zbyt duży, wystarczający czy też zbyt mały wpływ na decyzje władz w naszym kraju?			
	Zbyt duży	Taki, jaki powinien być	Zbyt mały	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PiS (wraz z Solidarną Polską, Polską Razem i Prawicą RP)	9	18	59	14
PSL*	17	17	57	10
SLD*	18	32	37	13
PO	33	14	34	19
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	15	15	49	21
Niezamierzający głosować	10	14	46	30

* Dane dotyczące tych partii należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką liczbę ich zwolenników w badanej próbie

STOSUNEK DO PROTESTÓW

Organizowaną w styczniu i lutym akcją protestacyjną górników spowodowaną planami zamykania i restrukturyzacji kopalń popierała ponad połowa Polaków (56%), w tym jedna czwarta (26%) w sposób zdecydowany, natomiast ponad jedna trzecia (36%) zaliczała się do jej przeciwników. Protesty związków zawodowych we wrześniu 2013 roku cieszyły się większą aprobatą społeczną. Wynikało to jednak stąd, że ich cele były uniwersalne, nie ograniczały się do konkretnej branży czy grupy zawodowej, a ogólnym hasłem była krytyka rządu i obrona praw pracowniczych, co korespondowało ze znacznym poziomem niezadowolenia Polaków z bieżącej polityki.

Tabela 9

Czy Pan(i) osobiście popiera akcję protestacyjną zorganizowaną przez związki zawodowe czy też jej nie popiera?	Wskazania respondentów według terminów badań							
	IV 2013		IX 2013		X 2013		III 2015	
	w procentach							
Zdecydowanie popieram	18	47	23	50	42	69	26	56
Raczej popieram	29		27		27		30	
Raczej nie popieram	20	35	18	37	11	24	18	36
Zdecydowanie nie popieram	15		19		13		18	
Trudno powiedzieć	18		13		7		8	

W kwietniu 2013 roku pytanie brzmiało: Czy Pan(i) osobiście popiera akcję protestacyjną zapowiadaną przez NSZZ „Solidarność” czy też jej nie popiera?, a we wrześniu – Czy Pan(i) osobiście popiera akcję protestacyjną zapowiadaną przez związki zawodowe czy też jej nie popiera?

Poparcie dla akcji protestacyjnej górników przeważało w większości analizowanych grup. Było ono relatywnie najwyższe wśród mieszkańców wsi, osób mających wykształcenie podstawowe, gimnazjalne lub zasadnicze zawodowe, źle sytuowanych, robotników wykwalifikowanych i niewykwalifikowanych, bezrobotnych, a także praktykujących religijnie przynajmniej raz w tygodniu oraz deklarujących prawicowe poglądy polityczne. Z kolei dezaprobatę protestów częściej niż ich aprobatę wyrażali mieszkańcy dużych i największych miast, najlepiej wykształceni, przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści z wyższym wykształceniem, technicy i średni personel, pracownicy administracyjno-biurowi, uzyskujący najwyższe dochody *per capita*, a także badani nieuczestniczący w praktykach religijnych oraz identyfikujący się z lewicą.

Stosunek do protestów górników zależał również w pewnym stopniu od identyfikacji partyjnych. Akcją protestacyjną popierała zdecydowana większość wyborców PiS (wraz z SP, PR i Prawicą RP) oraz ponad połowa elektoratu SLD i PSL. Z kolei do przeciwników protestów zaliczali się na ogół zwolennicy PO.

Tabela 10

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Czy Pan(i) osobiście popiera akcję protestacyjną zorganizowaną przez związki zawodowe czy też jej nie popiera?		
	Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS (wraz z Solidarną Polską, Polską Razem i Prawicą RP)	85	12	3
SLD*	58	40	3
PSL*	58	39	3
PO	37	58	5
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	56	35	10
Niezamierzający głosować	57	30	12

* Dane dotyczące tych partii należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką liczbę ich zwolenników w badanej próbie

Poparcie dla akcji protestacyjnej częściej wyrażali badani należący do związków zawodowych niż pozostali respondenci.

Tabela 11

Czy Pan(i) osobiście popiera akcję protestacyjną zorganizowaną przez związki zawodowe czy też jej nie popiera?	Wskazania		
	ogółu badanych	pracowników najemnych	członków związków zawodowych
	w procentach		
Popieram	56	56	69
Nie popieram	36	38	29
Trudno powiedzieć	8	6	2

Mimo że większość Polaków popierała protesty związkowców, to ponad połowa (54%) nie identyfikowała się z nimi. Dwie piąte ankietowanych (40%) uważało, że związki zawodowe organizując te protesty reprezentują interesy ludzi takich jak oni. Stopień identyfikacji z interesami protestujących (podobnie jak poziom poparcia akcji) był ze zrozumiałych względów mniejszy niż po akcji protestacyjnej we wrześniu 2013 roku, którą jako reprezentację własnych interesów traktowało sześciu na dziesięciu Polaków.

Tabela 12

Czy organizując te protesty związki zawodowe wyrażają interesy ludzi takich jak Pan(i)?	Wskazania respondentów według terminów badań					
	IX 2013		X 2013		III 2015	
	w procentach					
Zdecydowanie tak	12	40	26	59	13	40
Raczej tak	28		33		27	
Raczej nie	24	49	18	33	25	54
Zdecydowanie nie	25		15		29	
Trudno powiedzieć	11		8		6	

Poczucie wspólnoty interesu z protestującymi górnikami przeważało nad nieidentyfikowaniem się z nimi wśród mieszkańców małych miast (do 20 tys. ludności), osób mających wykształcenie podstawowe, gimnazjalne lub zasadnicze zawodowe, robotników wykwalifikowanych i niewykwalifikowanych, rolników, a także bezrobotnych oraz respondentów z gospodarstw domowych o najniższych dochodach *per capita*.

Z akcją protestacyjną identyfikowała się większość elektoratu PiS (wraz z SP, PR i Prawicą RP). Wyborcy pozostałych ugrupowań na ogół dystansowali się wobec niej, przy czym najsilniej zwolennicy PO.

Tabela 13

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Czy organizując te protesty związki zawodowe wyrażają interesy ludzi takich jak Pan(i)?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS (wraz z Solidarną Polską, Polską Razem i Prawicą RP)	60	33	7
PSL*	42	48	10
SLD*	34	63	3
PO	28	70	2
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	37	54	9
Niezamierzający głosować	39	54	7

* Dane dotyczące tych partii należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką liczbę ich zwolenników w badanej próbie

Poczucie wspólnoty interesów z protestującymi było wśród pracowników najemnych takie jak wśród ogółu badanych. Wyraźniej częściej wyrażali je członkowie związków zawodowych, chociaż warto zauważyć, że nawet w tej grupie stosunkowo wielu uważało, że organizatorzy akcji protestacyjnej nie reprezentowali ich interesów.

Tabela 14

Czy organizując te protesty związki zawodowe wyrażają interesy ludzi takich jak Pan(i)?	Wskazania		
	ogółu badanych	pracowników najemnych	członków związków zawodowych
	w procentach		
Tak	40	40	62
Nie	54	56	36
Trudno powiedzieć	6	4	2

Liczba członków związków zawodowych w Polsce nadal pozostaje na niskim poziomie, co tylko w pewnym stopniu można wyjaśniać sceptycznym nastawieniem znacznej części społeczeństwa do tych organizacji. Ogólnie rzecz biorąc, stosunek Polaków do związków zawodowych jest niejednoznaczny – ich działalność spotyka się z aprobatą niemal równie często jak z krytyką. Na ogół postrzegane są one jako organizacje mało efektywne w obronie interesów pracowniczych, choć warto wspomnieć, że w ciągu ostatniego roku przekonanie o ich skuteczności nieco wzrosło, prawdopodobnie za sprawą sukcesu górników z Kompanii Węglowej w negocjacjach z rządem. Być może właśnie to przyczyniło się również do wzrostu odsetka osób postrzegających aktywność związków zawodowych jako niekorzystną dla kraju (prawdopodobnie uważających ją za zbyt roszczeniową), jak również oceniających ich wpływ na decyzje władz jako zbyt duży. Trzeba jednocześnie podkreślić, że nadal blisko połowa Polaków uznaje ten wpływ za niedostateczny dając w pewnym sensie wyraz oczekiwaniom co do politycznej roli związków zawodowych.

Tegoroczne protesty górników spotkały się na ogół z pozytywnym odbiorem, niemniej przeważająca część badanych nie identyfikowała się z nimi. Skala zarówno poparcia, jak i identyfikacji była niższa niż po akcji protestacyjnej związków zawodowych we wrześniu 2013 roku. Popularność ówczesnych protestów można tłumaczyć nie tylko tym, że ich postulaty odnosiły się do wszystkich pracowników, ale także faktem, że wyrażały ogólnospołeczne niezadowolenie z polityki rządu.

Opracował

Michał FELIKSIAK

A N E K S

Tabela 1

		Czy obecnie należy Pan(i) do związku zawodowego?		Liczba osób
		Tak	Nie, chociaż pracuję	
		%	%	
Ogółem		11	89	483
Płeć	Mężczyźni	10	90	243
	Kobiety	11	89	240
Wiek	18-24 lata	5	95	41
	25-34	4	96	140
	35-44	9	91	129
	45-54	18	82	103
	55-64	23	77	63
	65 lat i więcej		100	6
Miejsce zamieszkania	Wieś	10	90	162
	Miasto do 19 999	18	82	78
	20 000 - 99 999	10	90	92
	100 000 - 499 999	10	90	94
	500 000 i więcej mieszk.	6	94	57
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	7	93	37
	Zasadnicze zawodowe	8	92	119
	Średnie	12	88	155
	Wyższe	13	87	171
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	15	85	126
	Średni personel, technicy	24	76	27
	Pracownicy adm.-biurowi	9	91	72
	Pracownicy usług	6	94	81
	Robotnicy wykwalifikowani	10	90	121
	Robotnicy niewykwalifik.	5	95	56
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	22	78	140
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	9	91	125
	sekt. pryw. poza rolnict.	5	95	209
	prywatnym gosp. rolnym		100	3
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	6	94	56
	Od 650 do 999 zł	15	85	49
	Od 1000 do 1399 zł	14	86	84
	Od 1400 zł do 1999 zł	16	84	64
	2000 zł i więcej	11	89	105
Ocena własnych war. mater.	Złe	7	93	38
	Średnie	14	86	158
	Dobre	10	90	287
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	43	57	13
	Raz w tygodniu	13	87	187
	1-2 razy w miesiącu	6	94	74
	Kilka razy w roku	11	89	131
	W ogóle nie uczestniczy	5	95	74
Poglądy polityczne	Lewica	13	87	76
	Centrum	8	92	175
	Prawica	15	85	132
	Trudno powiedzieć	9	91	99

Tabela 2

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, obecna działalność związków zawodowych jest dla kraju korzystna czy też niekorzystna?			Liczba osób
		Korzystna	Niekorzystna	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		39	36	25	1045
Płeć	Mężczyźni	38	42	20	508
	Kobiety	40	32	28	537
Wiek	18-24 lata	39	31	30	116
	25-34	34	38	28	207
	35-44	41	36	23	185
	45-54	44	33	23	163
	55-64	41	40	20	185
	65 lat i więcej	38	39	23	190
Miejsce zamieszkania	Wieś	46	27	27	415
	Miasto do 19 999	41	37	22	155
	20 000 - 99 999	36	38	26	193
	100 000 - 499 999	35	46	19	170
	500 000 i więcej mieszk.	26	54	21	112
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	40	27	33	216
	Zasadnicze zawodowe	47	29	25	257
	Średnie	37	40	23	320
	Wyższe	34	48	18	252
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	34	49	17	128
	Średni personel, technicy	41	44	15	26
	Pracownicy adm.-biurowi	27	44	29	71
	Pracownicy usług	43	33	24	81
	Robotnicy wykwalifikowani	41	32	27	123
	Robotnicy niewykwalifik.	49	36	15	56
	Rolnicy	34	35	31	35
	Pracujący na własny rach.	42	43	16	42
	Bezrobotni	43	27	30	79
	Emeryci	40	37	23	212
	Renciści	41	37	22	64
	Uczniowie i studenci	42	26	32	65
	Gospodynie domowe i inni	38	29	34	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	42	34	24	141
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	39	43	18	131
	sekt. pryw. poza rolnict.	36	41	23	256
	prywatnym gosp. rolnym	47	26	27	38
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	48	25	27	153
	Od 650 do 999 zł	49	28	23	130
	Od 1000 do 1399 zł	38	35	27	159
	Od 1400 zł do 1999 zł	46	41	13	131
	2000 zł i więcej	27	58	15	167
Ocena własnych war. mater.	Złe	41	38	21	115
	Średnie	40	32	28	387
	Dobre	39	39	22	543
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	52	20	28	51
	Raz w tygodniu	49	29	22	438
	1-2 razy w miesiącu	38	35	27	157
	Kilka razy w roku	34	38	28	242
	W ogóle nie uczestniczy	19	60	21	149
Poglądy polityczne	Lewica	29	57	14	149
	Centrum	42	35	23	336
	Prawica	51	37	13	306
	Trudno powiedzieć	28	26	46	254

Tabela 3

		Czy, Pana(i) zdaniem, związki zawodowe w Polsce bronią interesów pracowniczych na ogół skutecznie czy też nieskutecznie?			Liczba osób
		Skutecznie	Nieskutecznie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		35	46	19	1044
Płeć	Mężczyźni	33	51	16	507
	Kobiety	37	41	23	537
Wiek	18-24 lata	36	38	26	115
	25-34	41	43	15	207
	35-44	40	42	18	185
	45-54	32	48	21	163
	55-64	31	53	16	185
	65 lat i więcej	27	48	24	190
Miejsce zamieszkania	Wieś	36	42	22	414
	Miasto do 19 999	34	48	18	155
	20 000 - 99 999	28	52	20	194
	100 000 - 499 999	38	46	16	170
	500 000 i więcej mieszk.	35	47	18	112
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	32	42	26	215
	Zasadnicze zawodowe	36	44	20	257
	Średnie	31	50	20	321
	Wyższe	41	46	13	252
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	47	41	12	128
	Średni personel, technicy	40	43	16	26
	Pracownicy adm.-biurowi	32	54	14	71
	Pracownicy usług	29	49	22	81
	Robotnicy wykwalifikowani	37	45	18	121
	Robotnicy niewykwalifik.	40	49	10	56
	Rolnicy	41	47	13	35
	Pracujący na własny rach.	42	37	21	42
	Bezrobotni	25	52	23	79
	Emeryci	28	49	22	213
	Renciści	28	50	21	64
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	40	42	17	141
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	43	46	10	131
	sekt. pryw. poza rolnict.	35	47	19	255
	prywatnym gosp. rolnym	38	47	15	38
	Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	40	37	23
Od 650 do 999 zł		37	43	19	130
Od 1000 do 1399 zł		39	45	15	159
Od 1400 zł do 1999 zł		35	52	13	131
2000 zł i więcej		36	53	12	167
Ocena własnych war. mater.	Złe	26	59	15	115
	Średnie	34	45	22	387
	Dobre	37	44	19	542
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	43	27	30	51
	Raz w tygodniu	39	41	19	438
	1-2 razy w miesiącu	36	43	21	157
	Kilka razy w roku	29	52	19	241
	W ogóle nie uczestniczy	26	57	18	149
Poglądy polityczne	Lewica	25	62	13	149
	Centrum	38	45	17	336
	Prawica	44	41	15	306
	Trudno powiedzieć	24	43	32	253

Tabela 4

		Czy, Pana(i) zdaniem, związki zawodowe mają obecnie zbyt duży, wystarczający czy też zbyt mały wpływ na decyzje władz w naszym kraju?				Liczba osób
		Zbyt duży	Taki, jaki powinny mieć	Zbyt mały	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		18	16	46	20	1036
Płeć	Mężczyźni	22	17	45	17	506
	Kobiety	15	15	47	24	530
Wiek	18-24 lata	16	18	43	24	115
	25-34	27	15	40	17	203
	35-44	17	18	48	18	185
	45-54	15	18	47	20	161
	55-64	16	15	51	18	184
	65 lat i więcej	15	11	46	28	188
Miejsce zamieszkania	Wieś	7	17	52	23	407
	Miasto do 19 999	17	20	44	19	155
	20 000 - 99 999	23	14	42	21	192
	100 000 - 499 999	24	12	48	16	170
	500 000 i więcej mieszk.	41	12	27	20	112
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	7	16	48	29	212
	Zasadnicze zawodowe	9	16	54	21	255
	Średnie	17	15	47	21	320
	Wyższe	38	16	33	13	250
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	38	21	30	11	126
	Średni personel, technicy	29	19	39	13	26
	Pracownicy adm.-biurowi	33	9	42	17	71
	Pracownicy usług	17	5	57	20	80
	Robotnicy wykwalifikowani	8	19	47	26	121
	Robotnicy niewykwalifik.	10	22	53	14	56
	Rolnicy	4	21	64	11	35
	Pracujący na własny rach.	27	17	38	18	42
	Bezrobotni	8	19	53	21	79
	Emeryci	15	12	48	25	211
	Renciści	15	11	50	23	62
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	25	17	43	15	139
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	28	14	42	16	131
	sekt. pryw. poza rolnict.	19	18	42	20	253
	prywatnym gosp. rolnym		19	64	17	38
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	6	17	56	21	150
	Od 650 do 999 zł	14	14	49	23	129
	Od 1000 do 1399 zł	17	17	44	22	159
	Od 1400 zł do 1999 zł	19	18	48	15	131
	2000 zł i więcej	38	17	31	13	165
Ocena własnych war. mater.	Złe	9	18	52	22	114
	Średnie	12	13	52	23	384
	Dobre	24	17	40	19	538
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	11	22	38	29	51
	Raz w tygodniu	14	16	51	19	432
	1-2 razy w miesiącu	12	21	44	23	157
	Kilka razy w roku	21	16	42	21	239
	W ogóle nie uczestniczy	33	7	41	19	149
Poglądy polityczne	Lewica	36	17	35	13	149
	Centrum	17	16	49	17	334
	Prawica	19	19	46	16	305
	Trudno powiedzieć	7	10	47	36	248

Tabela 5

		W styczniu i w lutym miały miejsce protesty i strajki załóg górniczych spowodowane planami zamykania i restrukturyzacji kopalń. Działania te były popierane i koordynowane przez wszystkie centrale związkowe. Czy Pan(i) osobiście popiera akcję protestacyjną zorganizowaną przez związki zawodowe czy też nie popiera?			Liczba osób
		Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		56	36	8	1046
Płeć	Mężczyźni	56	38	5	506
	Kobiety	56	34	10	540
Wiek	18-24 lata	54	32	14	116
	25-34	56	39	5	207
	35-44	59	34	7	185
	45-54	60	31	9	164
	55-64	57	37	6	184
	65 lat i więcej	51	40	9	190
Miejsce zamieszkania	Wieś	66	26	9	415
	Miasto do 19 999	64	31	5	155
	20 000 - 99 999	48	41	12	195
	100 000 - 499 999	46	49	5	170
	500 000 i więcej mieszk.	40	54	6	112
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	66	24	10	216
	Zasadnicze zawodowe	67	25	8	256
	Średnie	53	39	7	323
	Wyższe	41	54	5	252
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	41	53	7	128
	Średni personel, technicy	36	61	3	26
	Pracownicy adm.-biurowi	36	54	9	72
	Pracownicy usług	58	35	7	81
	Robotnicy wykwalifikowani	76	18	6	121
	Robotnicy niewykwalifik.	75	25		56
	Rolnicy	57	35	8	35
	Pracujący na własny rach.	50	47	2	42
	Bezrobotni	72	15	13	79
	Emeryci	52	41	8	213
	Renciści	58	26	15	63
	Uczniowie i studenci	48	42	10	66
Gospodynie domowe i inni	67	25	9	63	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	55	36	10	142
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	54	43	3	131
	sekt. prywat. poza rolnict.	56	40	5	255
	prywatnym gosp. rolnym	68	25	8	38
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	75	20	6	153
	Od 650 do 999 zł	57	36	7	130
	Od 1000 do 1399 zł	59	36	5	159
	Od 1400 zł do 1999 zł	55	39	6	131
	2000 zł i więcej	36	60	4	167
Ocena własnych war. mater.	Złe	69	25	6	115
	Średnie	60	32	9	388
	Dobre	51	42	7	543
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	66	22	12	51
	Raz w tygodniu	66	27	7	439
	1-2 razy w miesiącu	52	37	10	157
	Kilka razy w roku	50	43	7	242
	W ogóle nie uczestniczy	40	54	6	149
Poglądy polityczne	Lewica	44	51	6	149
	Centrum	54	40	6	336
	Prawica	65	30	4	307
	Trudno powiedzieć	56	29	15	254

Tabela 6

		Czy organizując te protesty związki zawodowe wyrażają interesy ludzi takich jak Pan(i)?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		40	54	6	1048
Płeć	Mężczyźni	41	54	5	508
	Kobiety	38	53	8	540
Wiek	18-24 lata	40	47	13	117
	25-34	35	58	7	207
	35-44	44	53	3	185
	45-54	44	51	5	164
	55-64	45	51	5	185
	65 lat i więcej	32	58	10	190
Miejsce zamieszkania	Wieś	46	45	10	416
	Miasto do 19 999	51	45	4	155
	20 000 - 99 999	36	57	7	195
	100 000 - 499 999	29	67	5	171
	500 000 i więcej mieszk.	25	72	4	112
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	47	40	12	217
	Zasadnicze zawodowe	50	44	7	257
	Średnie	38	56	6	323
	Wyższe	24	72	3	252
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	22	75	4	128
	Średni personel, technicy	34	66		26
	Pracownicy adm.-biurowi	26	68	6	72
	Pracownicy usług	46	49	5	81
	Robotnicy wykwalifikowani	58	35	7	123
	Robotnicy niewykwalifik.	51	49		56
	Rolnicy	49	47	3	35
	Pracujący na własny rach.	20	78	2	42
	Bezrobotni	52	42	6	79
	Emeryci	35	56	9	213
	Renciści	41	45	13	64
	Uczniowie i studenci	38	52	10	66
Gospodynie domowe i inni	47	42	11	63	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	40	55	5	142
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	39	58	3	131
	sekt. pryw. poza rolnict.	36	59	4	256
	prywatnym gosp. rolnym	59	38	3	38
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	52	41	7	153
	Od 650 do 999 zł	38	54	7	130
	Od 1000 do 1399 zł	39	55	7	159
	Od 1400 zł do 1999 zł	46	51	3	131
	2000 zł i więcej	23	75	2	167
Ocena własnych war. mater.	Złe	45	49	6	116
	Średnie	42	52	6	388
	Dobre	37	56	7	544
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	41	48	11	51
	Raz w tygodniu	48	44	8	439
	1-2 razy w miesiącu	38	57	6	157
	Kilka razy w roku	32	61	7	243
	W ogóle nie uczestniczy	30	65	4	149
Poglądy polityczne	Lewica	33	64	2	149
	Centrum	40	55	6	336
	Prawica	45	51	4	307
	Trudno powiedzieć	37	49	14	256